

Nr 399.

Av herr **Lovén**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 20, angående försvarsväsendets ordnande.*

I Kungl. Maj:ts proposition, nr 20, angående försvarsväsendets ordnande, föreslås (sid. 356), att för beredande av ersättning till det äldre manskap, som vid härordningens genomförande blir övertaligt, må medgivas utbetalning av full lön under så lång tid, som motsvaras av den för officerare och underofficerare m. fl. föreslagna respittiden, eller under ett år räknat från slutet av det budgetår, varunder övergången i stort sett äger rum.

Då inga särskilda utbetalningsföreskrifter meddelas, är det antagligt, att den sålunda föreslagna ersättningen är avsedd att utgå i liknande terminer som lönen, d. v. s. med visst belopp per månad.

Det kan på goda grunder ifrågasättas, om denna ersättning kan bringa vederbörande någon effektiv hjälp för brytande av ny levnadsbana. Ett år är visserligen en ganska lång tid, men det har dock givits exempel på att även utlärda yrkesmän i dessa tider kunnat få gå ett par år utan att erhålla fast arbete. Dessutom är det antagligt, att de arbetssökandes skara kommer att tillökas med ett stort antal officerare och underofficerare, och i konkurrensen med dessa om tillgängliga civilplatser lär underbefälet av givna skäl komma att ligga under i betydande grad.

Dessa äldre underbefäl, som det här gäller att lämna skälig kompensation för mistade framtidsutsikter, ha i allmänhet inriktat sig på underofficersbefordran och hava sålunda inga andra meriter att uppvisa vid sökande av civil plats än att de sig väl skickat i den militära tjänsten, en merit som arbetsgivarna icke tillmäta så synnerligen stort värde. Man kan inte heller vänta, att arbetsgivarna skola antaga dessa f. d. militärer i underbefälsgrad, så länge det finnes tillgång på yrkesutbildat folk eller sökande med större meriter. För de övertaliga underbefälen återstår det alltså antingen att försöka på egen hand driva någon slags rörelse, varigenom de kunna förtjäna sitt uppehälle, eller också att genom kapitalinsats i mindre företag erhålla sin utkomst. I de fall, då två eller tre av dem slå sig tillsammans och starta egen verksamhet av det ena eller andra slaget, torde de största utsikterna för en lycklig lösning av försörjningsproblemet förefinnas.

Då ersättningen är avsedd att utgöra kompensation för den förlust vederbörande göra genom att möjligheten till tryggad framtid i den statstjänst, de ägnat sig åt under ett flertal år, undanrykes, synes det emellertid oriktigt att uteslutande se frågan ur försörjningsproblemets synvinkel. Fastmer bör den ersättning, vederbörande underbefäl skola erhålla, avvägas i förhållande till den ersättning, som utgår till andra beställningshavare. Och då personal

med fullmakt och konstitutorial, som i många fall äro yngre både till levnadsåldern och tjänsteåren, erhålla lön å övergångsstat intill pensionsåldern, böra de äldre underbefälen erhålla åtminstone en ersättning motsvarande två årslöner enligt vederbörlig löneplan.

Ersättningen bör givetvis utgå till alla, som i anledning av försvarets omorganisation få sin framtid grusad, men det kan ifrågasättas om så blir fallet med den ersättning, som skall utgå enligt propositionen. Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 1 februari innevarande år (Meddelanden rörande lantförsvaret, A nr 7/1924) skola fr. o. m. den 5 innevarande månad vissa underofficersbeställningar hållas vakanta och vissa tillsättas endast på förordnande. Följaktligen äro de, som icke kunna påräkna framtid inom det militära, redan utpekade, och det faller av sig självt att de nu söka fortast möjligt skaffa sig utkomst på annat håll. Men om de lyckas i detta uppsåt och meddelas avsked, lär det vara tvivel underkastat, huruvida de komma i åtnjutande av den lön = ersättning, som skall utgå under budgetåret 1 juli 1926—30 juni 1927. De få antagligen antingen taga den plats, som eventuellt står till förfogande, och mista ersättningen, eller också vänta med sökandet efter plats till den 1 juli 1926. Det synes så mycket mera olämpligt att framtinga ett sådant förhållande som en viss kontinuitet ifråga om underbefälsrekryteringen eftersträvas även under övergångsåren. Det förefaller vara för alla parter lyckligast om ersättningen, sedan den till sitt belopp fastställts, utbetalas till de därtill berättigade så snart vederbörande regements- eller kårchef finner, att avsked kan utan olägenhet för tjänsten meddelas.

För att här omförmälda ersättning skall kunna fylla sin uppgift att underlätta vederbörandes placering i civil verksamhet, är den första fordringen, att den utbetalas med hela sitt belopp, då vederbörande befattningshavare erhåller avsked, och den andra att den tillmätas större än vad som skett i propositionen.

I anslutning till det ovan anförda får jag hemställa,

att riksdagen måtte besluta,

dels att ersättningen till de äldre underbefäl, som i anledning av försvarets omorganisation bliva övertaliga, måtte beräknas till ett belopp, som motsvarar två årslöner, beräknat efter vederbörande befattningshavares placering å löneplanen vid tidpunkten för avskedets meddelande,

dels att nämnda ersättning skall utbetalas med hela sitt belopp, då avsked erhålles,

dels ock att befattningshavare, vilkens befordringsutsikter redan nu äro stängda och som i anledning härav begär avsked, bör erhålla sig tillkommande ersättning redan fr. o. m. den 1 november 1924.

Stockholm den 26 februari 1924.

Carl Lovén.